ภาษาและเทคนิคของภาพยนตร์

กำเนิดภาพยนตร์

โทมัส อัลวา เอดิสัน (Tomas Alva Edison) นักประดิษฐ์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ชื่อว่าเป็นผู้คิดประดิษฐ์ภาพยนตร์สำเร็จเป็นรายแรกเมื่อ พ.ศ.๒๔๓๒ ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๕ แต่ภาพยนตร์ของเอดิสันมีเครื่องดูเป็นตู้แบบที่เรียกว่าถ้ำมองให้ผู้ชมดูได้ทีละคน เขาเรียกเครื่องดูภาพยนตร์ของเขาว่า “คิเนโตสโคป” (KINETOSCOPE)

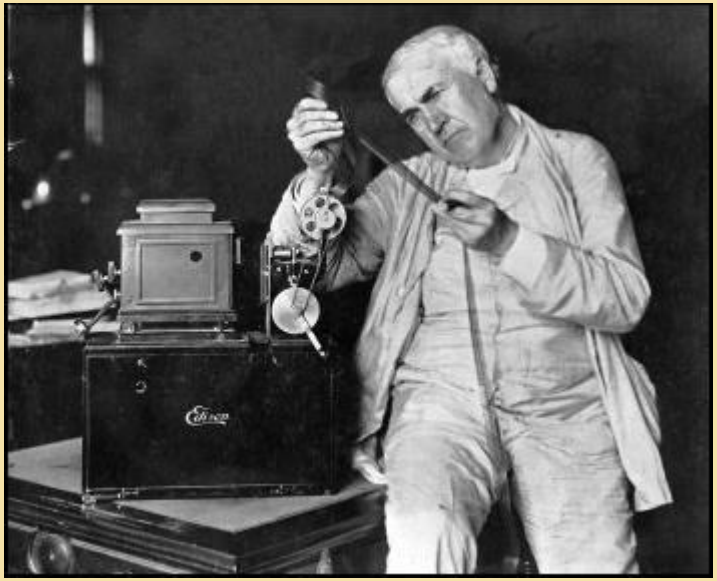

ปี ๒๔๓๘ พี่น้องสองคนแห่งตระกูล ลูมิแอร์ (Lumiere) แห่งประเทศฝรั่งเศส คือ หลุยส์ และออกุสท์ ได้พัฒนาภาพยนตร์แบบถ้ามองของเอดิสัน ให้สามารถฉายขยายขึ้นจอใหญ่สำหรับผู้ชมชมได้พร้อมกันครั้งละหลายร้อยคน เขาเรียกภาพยนตร์แบบของเขาว่า “ซีเนมาโตกราฟ” (CINEMATOGRAPH)

ฌอร์ฌ เมเลียส (Georges méliès) ก่อนที่เขาจะมาเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ เขาเป็นนักมายากลมืออาชีพ เขาได้เห็นสิ่งประดิษฐ์ของพี่น้องลูมิแอร์นั่นก็คือเครื่องฉายหนัง เขาจึงได้สร้างกล่องถ่ายหนังและกล้องฉายหนังขึ้นเอง เขาได้นำเงินทุนอันมหาศาลไปสร้างบริษัทผลิตภาพยนตร์สตาร์ ฟิลม์ คอมปะนีและโรงถ่ายหนังซึ่งทำจากกระจก หนังของเขาเป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่นิยมอย่างมากเช่นภาพยนตร์เรื่องA Trip to the Moon ที่ฉายในปี1902 ซึ่งเป็นผลงานที่โดเด่นที่สุดของเขาฯ

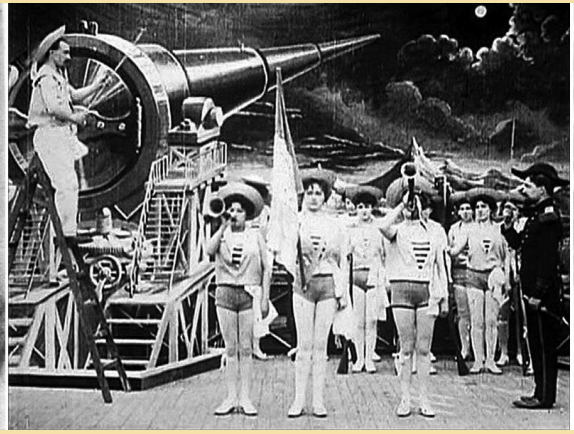

เริ่มมีการใส่อารมณ์ขัน อารมณ์ร่วมมากขึ้น มีแง่ของความเป็นศิลปะเพิ่มเข้ามาทำให้ต่อมาเรายอมรับว่าภาพยนตร์เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ความเป็นเอกเทศของตนเอง

ก่อนที่จะมีภาพยนตร์ Georg Wilhelm Friedrich Hegel นักปรัชญาเยอรมันได้จำแนกศิลปะไว้ 6 แขนง ได้แก่

- สถาปัตยกรรม

เป็นผลงานศิลปะ ที่แสดงออกด้วยการก่อสร้างสิ่งก่อสร้าง อาคาร ที่อยู่อาศัยต่างๆ การวางผังเมือง การจัดผังบริเวณการตกแต่งอาคาร การออก แบบก่อสร้าง ซึ่งเป็นงานศิลปะ ที่มีขนาดใหญ่ต้องใช้ผู้สร้างงาน จำนวนมาก และเป็นงานศิลปะที่มีอายุยืนยาว สถาปัตยกรรม เป็นวิธีการจัดสรรบริเวณที่ว่างให้เกิดประโยชน์ใช้สอยตาม ความต้องการ

- ประติมากรรม

เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออก ด้วยการสร้างรูปทรง 3 มิติ มีปริมาตร มีน้ำหนัก และกินเนื้อที่ใน อากาศโดยการใช้วัสดุชนิดต่างๆ วัสดุที่ใช้สร้างสรรค์ งานประติมากรรม จะเป็นตัวกำหนดวิธีการสร้างผลงาน ความงามของงานประติมากรรม เกิดจากการแสงและเงา ที่เกิดขึ้นในผลงาน การสร้าง

- จิตกรรม

คือผลงานศิลปะต่างๆที่เป็นรูปแบบ 2 มิติโดยใช้กรรมวิธี เพื่อให้เกิดความงามและสามารถสื่อสารแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของศิลปินออกมาได้

- นาฏศิลป์

เป็นการแสดงออกทางลีลา ท่าทางการรำ การแสดงโยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความงาม ความพอใจสรุปก็คือ ศิลปะประเภทดนตรีและนาฏศิลป์เรียกว่า โสตทัศนศิลป์

- ดนตรี

เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้เสียง การจัดจังหวะ และท่วงทำนองของเสียงด้วยการเล่นดนตรี และการขับร้อง เพลงที่มีผลต่ออารมณ์ และจิตใจของมนุษย์

-วรรณกรรม

เป็นผลงานศิลปะที่ แสดงออกด้วยการใช้ภาษาเพื่อ การสื่อสารเรื่องราว ให้เข้าใจระหว่างมนุษย์ ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้น และสร้างสรรค์ ขึ้นเพื่อใช้สื่อความหมายเรื่องราวต่างๆ ภาษาที่มนุษย์ใช้ใน การสื่อสาร ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาท่าทาง ความงาม หรือศิลปะในการใช้ภาษาขึ้นอยู่กับ การใช้ภาษาให้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับเวลา โอกาส และบุคคล

ภาพยนตร์คือศิลปะแขนงที่ 7 ที่รวมศิลปะทั้ง 6 แขนงที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ จนเกิดมาเป็นศิลปะที่เล่าเรื่องแขนงใหม่

การวิจารณ์โดยอิงเทคนิคหนังของภาษาหนัง

รูปแบบนิยม (Forralnism)

เป็นเทคนิคของผู้กำกับที่ คิดยังไง สร้างยังไง ก็มีทั้งเล่าเรื่อง บท ถ่าย สร้างบรรยากาศ แสง สี และการแสดงอย่างไร สิ่งสำคัญที่เป็น Theme หลักคืออะไร สิ่งที่ผู้กำกับเสนอคืออะไรซึ่งดูได้จาก เนื้อเรื่อง การเล่าเรื่อง , การแสดง , ภาพ , เสียง , การตัดต่อ , Mise ensen โดยการวิจารณ์จะอิง 6 หลักนี้เป็นส่วนใหญ่

การเล่าเรื่องจะแบ่งเป็น 2 อย่าง คือ

- Narrative มีเรื่องราว โครงสร้างเวลาเป็นไงบ้าง มุมมองของใคร เล่ารู้เรื่องรึป่าว รายละเอียดเยอะมั้ย
- Non Narrative ไม่สนใจว่าจะเล่า 1 2 3 4 แค่อยากให้เห็นภาพมาผสมผสานกัน ให้คนดูเข้าใจสิ่งที่ต้องการจะสื่อหรือไม่เข้าใจก็ได้

นักแสดงและการแสดง

การแสดงที่ดีต้องออกมาจากภายใน นักแสดงต้องกลายเป็นตัวละครตัวนั้น ยกตัวอย่างเช่น ซันนี่ สุวรรณเมธานนท์ ในเรื่องรัก 7 ปีดี 7 หน ที่เขาลดน้ำหนักและเพิ่มน้ำหนักให้ทันในเวลาที่ถ่ายทำเพื่อตามบทบาทที่เขาต้องแสดง และการแสดงก็ยังขึ้นอยู่กับผู้กำกับว่าต้องการให้สมจริงหรือโอเวอร์

ภาพ

แบ่งเป็น

- สัดส่วนภาพจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนที่เคยทำมา

  ยุคเริ่มต้น จะเป็น 1.33/1

  ในยุค1950 จะเป็น 2.77/1

  ปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็น Wide Screen

ทุกสัดส่วนภาพจะมีความหมายในตัวของมันและขึ้นอยู่กับผู้กำกับ

- สี

ผู้กำกับบางคนยังต้องการนำเสนอภาพยนตร์เป็นสีขาว-ดำ เพื่อบ่งบอกความจืดชืดของตัวละครและขึ้นอยู่กับสไตล์ของผู้กำกับในการจัดแสงและสี ซึ่งสีต่างๆจะให้อารมณ์ต่างกัน

- แสง

ส่วนใหญ่จะดูเรื่องความเข้มของแสงซึ่งแบ่งออกเป็น

- High key เน้นความสว่าง เจิดจ้า เช่น หนังเพลง สว่างมาก เรียกว่า Superexporcher
- Low key ใช่แนวสยองขวัญ ใช้ความมืดค่อนข้างเยอะ
- High contrast ใช้แสงที่เป็นการตัดกัน ระหว่าง สว่างและเงามืด

- มุมกล้อง

Bird Eye View คือ มุมภาพที่มองมาจากมุมสูงกว่าระดับสายตา คิดภาพตามไปง่ายๆ ก็คือ มุมภาพที่นกมองลงมานั่นเอง ซึ่งภาพในมุมนี้จะก่อให้เกิดภาพที่มีความผิดเพี้ยนในเรื่องของ Perspective ซึ่ง Perspective ที่จะได้จากการถ่ายภาพมุมนี้จะเป็นในลักษณะลู่ลง โดยจะเห็นพื้นที่ของพื้นผิวด้านบนที่ปะทะสายตามากที่สุด

มุมสูง (High Angle) ตั้งกล้องถ่ายภาพยนตร์และโทรทัศน์ไว้สูงกว่าวัตถุ ถ้าเป็นภาพสถานที่กว้างใหญ่ การถ่ายภาพไกลจากมุมสูงทำให้เห็นภาพได้กว้างไกล เป็นการเปิดฉากแนะนำสถานที่ได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าเป็นการถ่ายคน จะเป็นการเสนอให้เห็นว่าคนๆ นั้นไม่สำคัญ เป็นคนต่ำต้อย ไม่สง่าผ่าเผย

ภาพมุมระดับสายตา (Eye Level Angle)
เป็นภาพที่ตั้งกล้องในระดับสายตาของคน หรือของวัตถุที่ถูกถ่าย ภาพในระดับสายตาเพื่อสื่อความหมายว่าภาพที่ปรากฏจะเป็นภาพให้ความรู้สึกธรรมดา ไม่เด่นอะไร

ภาพมุมต่ำ (Low Angle)
เป็นภาพที่ตั้งกล้องถ่ายในระดับต่ำกว่าคนหรือวัตถุที่ถูกถ่าย เป็นภาพที่แหงนดู สื่อความหมายหรือให้เกิดความรู้สึกว่าคนหรือวัตถุที่ถูกถ่ายมีความสำคัญมากกว่าปกติ น่าเคารพ นับถือ

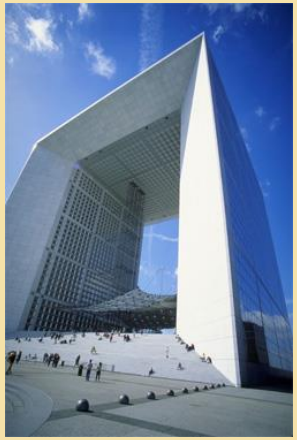

มุมเอียง (Dutch angle) คือ การจัดองค์ประกอบภาพแบบเอียง เพื่อแสดงภาพแทนความรู้สึกของตัวแบบ โดยสร้างบรรยากาศให้มีความรู้สึก เวิ้งว้าง วังเวง แปลกประหลาด งงงวย เป็นต้น

Tatami shot คือ หนังญี่ปุ่นมีระดับสายตาที่ต่างไปจากชาติอื่นๆ เรียกว่า Tatami Level เป็นมุมกล้องที่วางบนพื้น เนื่องจากประเพณีประเทศญี่ปุ่น ถ้าจะพูดคุยมักจะนั่ง และบ้านแบบญี่ปุ่นไม่มีเก้าอี้ เพราะฉะนั้นระดับสายตาของญี่ปุ่นก็เลยเป็นระดับที่ต้องตั้งกล้องบนพื้น

- โพกัส
  ชัดตื้น ใกล้ชัด ไกลเบลอ เน้นแค่สิ่งที่อยู่ข้างหน้า
  ชัดลึก ชัดทั้งหมด เห็นรายละเอียดไปถึงไกลๆเลย

เสียง

จะแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1.Diegetic sound เสียงที่ตัวละครได้ยิน เสียงที่เกิดขึ้นจริง เช่น เสียงปิดประตู เสียงเพลงจากวิทยุ เสียงพูด

2.Non Diegetic sound เสียงที่แต่งขึ้น ใส่มาทีหลัง เช่น เสียงเอฟเฟค เสียงเพลงประกอบ

การตัดต่อ

- Soviet montage ใช้ภาพ 2 ภาพที่ไม่เกี่ยวกันนำมาต่อกันแล้วสร้างความหมายใหม่
- Jump cut ผู้กำกับ New wave ใช้บ่อยๆ เป็นการตัดแบบสมัยใหม่ ตัดแบบไม่ต่อเนื่อง
- Long take ไม่ตัดเลย ถ้าต้องการความต่อเนื่องให้รู้ว่าเวลานี้เกิดขึ้นจริง

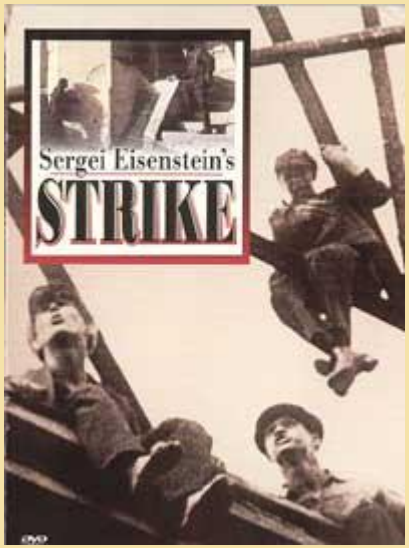

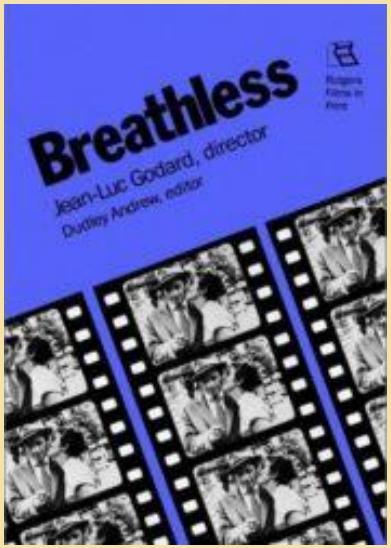

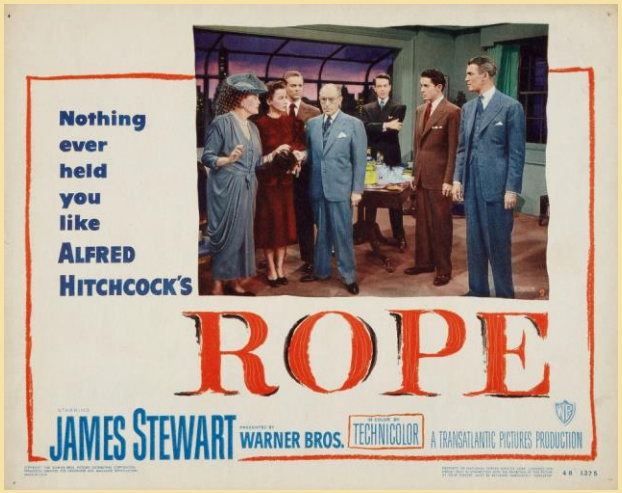

Mise en scene

การจัดองค์ประกอบ

หมายถึงการทำงานของผู้กำกับ เป็นศัพท์ที่มาจากละครเวที จัดองค์ประกอบทุกอย่างจะผ่านการทำงานของผู้กำกับ ภาพ กรอบภาพ แสง สี เสียง ควบคุมโดยผู้กำกับ ทุกอย่างอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้กำกับหมดเลย